

- z Z. Mazurem i K. Zarzyckim). *Gospodarka Wodna*. 11. 1958.
2. Rozmieszczenie geograficzne różanecznika żółtego w świetle najnowszych badań. *Wiad. Bot.* 6 (1). 1962.
3. Nasze rosiczki (wspólnie z K. Zarzyckim). *Chrońmy przyr. ojcz.* 2 marzec – kwiecień 1968.

ROCZNICE JUBILEUSZE ANNIVERSARIES, JUBILEES

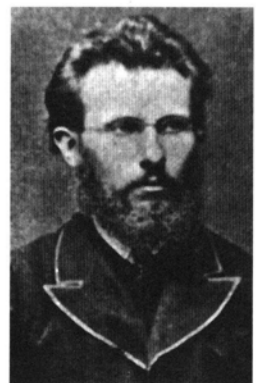
PRO MEMORIA

- **220 rocznica urodzin Jana Fryderyka Wolfganga** (17 VI 1775–17 V 1859), farmaceuty, florysty, ur. w

Łazowie na Podolu, zm. w Połuknie koło Wilna, absolwenta Uniwersytetu Wileńskiego, profesora farmacji tej uczelni, autora ponad 50 publikacji dotyczących flory Litwy, m.in. *Wiadomości o świeżo odkrytych lub rzadszych roślinach przybyłych do flory litewskiej w r. 1821* (1822–1823).

- **150 rocznica urodzin Ferdynanda Karo** (6 V 1845–3 XI 1927), farmaceuty, zbieracza roślin, ur. w

Brześciu nad Bugiem, zm. w Konstancinie pod Warszawą, właściciela aptek w Łosicach pod Kielcami i Częstochowie, kierownika apteki wojskowej w Lublinie; przeniesiony służbowo na Syberię, pracował m.in. w Irkucku, Nerczyńsku, Błagowieszczeńsku, po powrocie do Polski pracował w aptekach w Latowicach i

Warszawie oraz jako kustosz i bibliotekarz Warszawskiego Towarzystwa Farmaceutycznego; w czasie pobytu na Syberii zebrał ok. 80 tys. okazów roślin, wśród których było kilkanaście nowych gatunków, opublikowanych w dużej części przez czeskiego botanika J. Freyna, w serii artykułów pt. *Plantae Karoane*;

zielniki Ferdynanda Karo znajdują się w wielu muzeach przyrodniczych, m.in. we Florencji, Kew, Kijowie, Lozannie oraz w zbiorach Uniwersytetu Warszawskiego.

- **100 rocznica urodzin, 20 rocznica śmierci Stanisława Kulczyńskiego** (9 V 1895–11 VII 1975), jed-

nego z najwybitniejszych polskich botaników, polityka, absolwenta UJ, profesora Katedry Systematyki i Morfologii Roślin Uniwersytetu Lwowskiego oraz analogicznej katedry w Uniwersytecie Wrocławskim, rektora uniwersytetów we Lwowie i Wrocławiu, sekretarza Państwowej Komisji Ochrony Przyrody,

prezesa Stronnictwa Demokratycznego, zastępcy Przewodniczącego Rady Państwa, autora prac z systematyki roślin, fitogeografii, fitosocjologii, torfoznawstwa, w tym m.in. klasycznego opracowania z zakresu geografii roślin *Borealny i arktyczno-górski element we florze Europy środkowej* (1923), monografii torfoznawczej *Torfowiska Polesia* (t 1–2, Kraków 1939–1940); wspólnie z W. Szaferem i B. Pawłowskim wydał w 1924 r. *Rośliny polskie* – pierwszą tzw. małą florę Polski (wielokrotnie wznawianą), był jednym z pierwszych badaczy zbiorowisk roślinnych w Tatrach i Pieninach (z użyciem metod fitosocjologii), należał też do pionierów stosowania matematycznych metod w biologii.

- **50 rocznica śmierci Leszka Korzeniewskiego** (15 VII 1909 – IV 1945), badacza zmienności roślin tragicznie zmarłego w czasie wojny, absolwenta SGGW, pracownika Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Warszawskiego, autora prac z zakresu biometrii, dotyczących m. in. zmienności długości szpilek świerka na górnej granicy lasu w Tatrach, zmienności świerka górskiego (Czarnohora) i niżowego (Białowieża), różnic biometrycznych w nasionach limby europejskiej i syberyjskiej.

- **50 rocznica śmierci Seweryna Krzemieniewskiego** (4 I 1871–24 IV 1945), mikrobiologa, ur. w Kowiesach (woj. siedleckie), zm. w Krakowie, absolwenta Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego, profesora botaniki Akademii Rolniczej w Dublinach, profesora anatomii i fizjologii roślin Uniwersytetu Lwowskiego oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego, rektora Uniwersytetu Lwowskiego,

wybitnego badacza bakterii glebowych, m.in. z rodzaju *Azotobacter*; wspólnie z żoną, Heleną Krzemienieuską, prowadził studia nad miksobakteriami i ich rolę w biologii gleby, publikował również prace z zakresu ochrony przyrody i historii botaniki.

• **20 rocznica śmierci Marii Czubińskiej (22 VII 1917–27 II 1975)** – florystki, ur. w Belzie (pow. Hrubieszów), zm. w Poznaniu, żony botanika Zygmunta Czubińskiego, absolwentki Uniwersytetu Lwowskiego, asystentki Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Poznańskiego, autorki prac florystycznych z obszaru Pomorza i Wielkopolski.

• **60 rocznica śmierci Władysława Mieczysława Kozłowskiego (17 XI 1858–25 IV 1935)**, botanika, filozofa przyrody, ur. w Kijowie, zm. w Konstancinie pod Warszawą, absolwenta uniwersytetów w Kijowie i Dorpacie, asystenta Katedry Chemii Rolniczej UJ, profesora wolnej wszechnicy (Univ. Nouvelle) w Brukseli, docenta Uniwersytetu w Genewie, profesora jednej z niewielu w świecie katedry Teorii i Metodologii Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Poznańskiego, autora ok. 600 publikacji, głównie z zakresu filozofii przyrody i nauk przyrodniczych oraz z fizjologii i anatomii roślin, w tym podręcznika *Budowa i życie roślin* (1908).

• **20 rocznica śmierci Edmunda Massalskiego (16 XI 1886–23 III 1975)**, nauczyciela, przyrodnika, działacza ochrony przyrody, ur. w Michałowie (woj. kielecki), zm. w Kielcach, absolwenta UJ, nauczyciela szkół średnich w Kielcach, dyrektora Muzeum Świętokrzyskiego; wspólnie z K. Kaznowskim prowadził badania florystyczne Gór Świętokrzyskich oraz fotograficzną dokumentację szaty roślinnej tych gór.

Alicja ZEMANEK

**JUBILEUSZ 40 LAT PRACY NAUKOWEJ I
DYDAKTYCZNEJ PROFESORA ZW. DR HAB.
NAUK PRZYR. KRZYSZTOFA ROSTAŃSKIEGO**

**Jubilee of 40 years of scientific and didactic
activity of Professor Krzysztof Rostański**

W 1994 roku minęło już czterdzieści lat pracy badawczej i dydaktycznej Profesora Krzysztofa Rostańskiego, wybitnego uczonego i wyjątkowego człowieka, znajdującego szczególne uznanie w środowisku naukowym w kraju i na świecie. Jest osobowością, która nieustannie fascynuje kolejne pokolenia studentów i na zawsze pozostaje w pamięci Jego wychowanków, a także osób, które miały zaszczyt i przyjemność osobiście poznać Profesora.

W okresie minionych, wielce pracowitych lat Profesor uzyskał wszystkie kolejno wymagane stopnie naukowe tj.: magisterium (1954 rok), doktorat (1964), habilitacja (1972), oraz tytuły – prof. nadzwyczajny (1983) oraz prof. zwyczajny (1992).

Był zatrudniony kolejno na wszystkich stanowiskach, które są związane z pracą nauczyciela akademickiego, tzn. – asystenta (Uniwersytet Wrocławski 1954–64), adiunkta (Uniwersytet Wrocławski 1964–71, Uniwersytet Śląski w Katowicach – 1971–76), docenta – 1977–83, profesora nadzwyczajnego – 1983–92 oraz prof. zwyczajnego – od 1992. Od 1977 roku kieruje Katedrą Botaniki Systematycznej na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska UŚ w Katowicach.

Zainteresowania badawcze Profesora Krzysztofa Rostańskiego skupiają się głównie wokół czterech dziedzin, tj. taksonomii roślin kwiatowych, florystyki i fitosocjologii oraz ochrony przyrody.

Szczególne uznanie wśród specjalistów znalazły Jego opracowania monograficzne, poświęcone taksonomii rodzajów: *Oenothera*, *Ludwigia*, *Euphorbia*, *Valeriana*, *Aster* i *Solidago*. Opracowania te na trwałe weszły do nauki, o czym świadczą liczne ich cytaty w opracowaniach polskich oraz w wielu innych autorów z różnych krajów na świecie. Oryginalne interpretacje taksonomiczne zostały przyjęte i uwzględnione w dziełach światowych o charakterze syntetycznym, np. *Index Kewensis*. Niezależnie od dociekań taksonomi-

cznych do dorobku Profesora należą liczne prace florystyczne i chorologiczne. W okresie wcześniejszym – z Dolnego Śląska, a później z obszaru Górnego Śląska i Beskidów Zachodnich (B. Śląski) – wykonane w latach 1956–1995. Dokumentacja florystyczna dokonana w tych regionach znacząco powiększyła wiedzę o różnicowaniu gatunkowym flory naczyniowej znacznych obszarów południowej Polski, o liczną grupę nowych znalezisk roślin, w tym wielu gatunków rzadkich i bardzo rzadkich, w tym chronionych w Polsce. Zostały one opublikowane w takich czasopismach jak: *Fragmenta Floristica et Geobotanica*, *Acta Universitatis Wratislaviensis*, *Acta Biologica Silesiana*, *Chronimy Przyrodę Ojczystą* i innych.

Profesor Krzysztof Rostański cieszy się renomą bardzo kompetentnego i obiektywnego oraz rzetelnego recenzenta. Dotychczas opiniował do tytułu profesora dorobek naukowy pięciu osób – nauczycieli akademickich wyższych uczelni krajowych, a także trzy prace habilitacyjne i dorobek naukowy ich autorów, oraz jedenaście prac doktorskich, w tym dwie obcokrajowców. Jest także autorem opinii do nagród Ministra.

Działalność Profesora zaznacza się również bardzo aktywnie w uczestnictwie w zagranicznych i krajowych towarzystwach naukowych, w których pełnił przez szereg lat lub aktualnie pełni odpowiedzialne funkcje. Z najważniejszych należy wymienić: *Polskie Towarzystwo Botaniczne* – Przewodniczący Oddziału Śląskiego (od 1984–95), Członek Zarządu Głównego PTB; *Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika* – Przewodniczący Oddziału w Katowicach – 1972–86; Przewodniczący *Komitetu Okręgowego Olimpiady Biologicznej* – 1984, *Polskie Towarzystwo Biometryczne* i inne, oraz w zagranicznych – *International Association for Plant Taxonomy* – od 1991 roku.

Jest członkiem licznych organizacji społecznych, w których pełni lub pełnił ważne funkcje. Są to m.in.: *Wojewódzki Komitet Ochrony Przyrody* w Katowicach (Zastępca Przewodniczącego 1986–90); *Państwowa Rada Ochrony Przyrody* (Przewodniczący Rady Społeczno-Naukowej – 1984–90).

Jako członek Rad i Komitetów Naukowych uczestniczy w pracach: *Komitetu Ochrony Przyrody i Jej Zasobów PAN* (1975–77); *Komitetu Botaniki PAN* (1984–95), *PAN Oddział w Katowicach – Komisja Ochrony Środowiska Człowieka Regionów Przemysłowych* (1978–89), *Ogród Botaniczny PAN* (Członek Rady Naukowej 1985–95), podobnie – *Ogród Botaniczny Uniw. Wrocławskiego* (1988–90), *Instytut Botaniki im. Wł. Szafera PAN* (1990–95), *Instytut Dendro-*

logii PAN (1993–95), *Komitet Badań Naukowych – Sekcja Biologii Środowiskowej* (1991–92), *Sekcja Ekologii i Leśnictwa* (1993–94).

Udział w redakcjach i Radach redakcyjnych:

Monographiae Botanicae – czł. Rady Redakcyjnej (1976–80), *Flora Polska – Rośliny naczyniowe* – zastępca Przewodniczącego Rady (1978–80), *Wiadomości Botaniczne* – czł. Rady (1992–93), *Archiwum Ochrony Środowiska* – czł. Rady (od 1993), *Acta Biologica Silesiana* – Redaktor Naukowy tomów: 4(21) – 1986, 11(28) – 1989, 19(36) – 1991.

Profesor Krzysztof Rostański uczestniczył w wielu wyprawach naukowych, których celem było zbieranie okazów zielnikowych. Dokonał eksploracji botanicznych w takich państwach jak: Bułgaria (1959), Węgry (1964), Słowacja – Tatry (1965), Anglia i Walia (1977), Niemcy: RFN – (1976, 1980, 1990), NRD – (1971, 1975, 1976, 1979), Kuba (1981, 1982, 1989), Rosja (Gubernia Rostowska i Zachodni Kaukaz – 1987, 1988, 1990, 1991), Czechy (1992, 1993), i innych.

Profesor był wielokrotnie wyróżniany, nagradzany i odznaczany za działalność naukową i dydaktyczną. Uzyskał m.in.: Nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1980), Nagrodę Naukową Sekretarza Wydziału Nauk Biologicznych PAN (1984) oraz Nagrody Rektorskie Uniwersytetów – Wrocławskiego oraz Śląskiego (1988, 1989, 1994).

Został również wyróżniony odznaczeniami – Złotym Krzyżem Zasługi (1975), Krzyżem Kawalerskim OOP (1985), Odznaką ZNP (1980), Złotą Odznaką za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (1989), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1992), Złotą Odznaką Uniwersytetu Śląskiego (1987), Złotą Odznaką PTP im. Kopernika (1980), Złotą Odznaką Olimpiady Biologicznej (1981) i innymi.

Dorobek naukowy Profesora obejmuje 110 prac, w tym artykułów i rozpraw naukowych – 84, oraz 8 rozdziałów w wydawnictwach książkowych. Opublikował ponadto szereg artykułów wspomnieniowych, popularno-naukowych i schedy, a także inne.

PROFESOR – MISTRZ I NAUCZYCIEL
AKADEMICKI

Profesor Krzysztof Rostański wypromował dotychczas ośmiu doktorów nauk biologicznych, w tym dwoje obcokrajowców i 180 magistrów biologii. Pełnił również funkcję prodziekana d.s. studentów na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego (1984–88).

Jest wspaniałym wykładawcą systematyki roślin i przedmiotów monograficznych – o filogenezie i klasyfikacji roślin okrytonasiennych. Niezapomniane są i pełne urokliwego czaru wycieczki botaniczne z udziałem Profesora. Szczególnie podczas tego typu zajęć dydaktycznych studenci mają okazję poznać osobowość i fascynację Profesora przyrodą, a także odczuć emanujące ciepło jakim otacza On młodzież akademicką.

Nie sposób wymienić wszystkich dokonań Profesora w wielu dziedzinach Jego dotychczasowej działalności – naukowej, społecznej i dydaktycznej, która jest wyjątkowo ważna i rozległa.

Jubileusz stwarza okazję aby życzyć Panu Profesorowi wielu dalszych, znaczących dokonań naukowych i satysfakcji z pracy dydaktycznej z młodzieżą akademicką oraz z tytułu współpracy ze środowiskiem naukowym – jeszcze przez wiele, wiele lat.

Krzysztof JĘDRZEJKO

SPRAWOZDANIA ZE SPOTKAŃ NAUKOWYCH SCIENTIFIC MEETING REPORTS

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NT. STORCZYKÓW (HANOWER, NIEMCY, 10–13 LUTEGO 1994)

International conference on orchids
(Hannover, Germany, 10–13 February 1994)

W dniach 10–13 lutego 1994 roku odbyło się w Hanowerze międzynarodowe sympozjum „10 European Orchid Committee” poświęcone storczykom. Sympozjum towarzyszyła wystawa żywych okazów tej bardzo interesującej grupy roślin. Miejscem ekspozycji wystawowych i obrad konferencyjnych było Centrum Kongresowe „Zentrum Stadtpark” dysponujące bardzo dużą powierzchnią, co umożliwiło prezentację różnorodnych kolekcji storczyków. Właśnie ten punkt spotkania organizatorzy – „European Orchid Committee” i „Deutsch Orchideen Gesellschaft” potraktowali najpoważniej. Wydany wcześniej informator o zebraniach naukowych oraz referatach służył jako przewodnik dla osób uczestniczących w konferencji. Z zaprezentowanych referatów na uwagę za-

ślugały prelekcje dotyczące zarówno gatunków egzotycznych storczyków jak i taksonów europejskich. W samym programie konferencji referaty nie były podzielone tematycznie. Część z nich dotyczyła uprawy storczyków w szklarniach, w innych zajmowano się problemami taksonomii, geografii i ekologii storczyków. Na przykład wystąpienie Tony Coxa z Wielkiej Brytanii dotyczyło taksonomicznych problemów europejskich przedstawicieli rodzaju *Cypripedium*. Bardzo zajmujące okazało się też wystąpienie prof. Antonio Scrugli z Uniwersytetu w Cagliari we Włoszech na temat rodzaju *Epipactis* na Sardynii. Referat Andrei Lenard z Rumunii wskazał na zupełną niekiedy degradację biotopów storczyków spowodowaną pośrednią i bezpośrednią działalnością człowieka np. przejmowaniem terenów pod uprawy rolne czy niszczeniem siedlisk leśnych, do których szereg gatunków jest wyłącznie przywiązanych.

Referat dotyczący morfologiczno-ekologicznych modyfikacji mało znanego rodzaju storczyka *Calanthe* w warunkach izolacji terytorialnej przedstawił prof. Isao Hurusawa z Fujisawa, (Japonia). Marcel Lecoufle z Francji przedstawił referat o orchideach Wietnamu, gdzie występują m.in. naturalne mieszance między rodzajem *Dendrobium* i *Cymbidium*.

Bardzo starannie przygotowano drugą część kongresu, którą stanowiły wystawy kolekcji żywych okazów storczyków. W ogromnej hali usytuowano kilkadziesiąt stoisk wystawowych, gdzie pokazano storczyki rosnące w doniczkach i cięte; zademonstrowano także procesy rozmnażania tej trudnej do hodowli grupy roślin.

Nie sposób omówić wszystkie przedstawione kolekcje, przykładowo jako bardzo oryginalną i piękną można wymienić wystawę znanego francuskiego hodowcy Marcela Lecouflea specjalizującego się, m.in. w kolekcji rodzaju *Cattleya*, czy prezentację E. Maiera z Niemiec (Atenberge) roślin torfowiskowych i wilgociolubnych storczyków oraz gatunków flory owadożerne, gdzie imponująco pokazano rodzaj *Sarracenia*. Również bardzo oryginalne kolekcje pokazali inni hodowcy, jak Christiansen czy F. Glanz z Niemiec.

Znany orchideolog Gerd Röhlke z Bielefeld (Niemcy) zaprezentował techniczne urządzenia niezbędne przy rozmnażaniu storczyków.

Należy dodać, że historia międzynarodowych zjazdów orchideologicznych sięga roku 1967, w którym odbyło się spotkanie we Wiedniu. W 1997 roku projektowane jest spotkanie w Szwajcarii

Zagadnienia przedstawione na omawianym zjeździe miały na celu popularyzację wiedzy o stor-